

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของคำลงท้ายที่แบ่งตามลักษณะทางอรรถศาสตร์
และประเภทของคำลงท้ายที่แบ่งตามลักษณะทางเสียง

คำลงท้ายในภาษาเชิงใหม่สามารถแบ่งออกได้เป็น ๑๓ ประเภท ตามลักษณะทางเสียง ดังปรากฏในบทที่ ๓ ประเภทที่แบ่งออกตามลักษณะทางเสียงนี้ ต่างก็มีความหมายเฉพาะดังจะเห็นได้จากบทที่ ๔ นอกจากจะพิจารณาประเภทของคำลงท้ายตามลักษณะทางเสียงแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาคำลงท้ายตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ ๔ ลักษณะ ผลปรากฏว่า คำลงท้ายสามารถแบ่งออกได้เพียง ๖ ประเภท ด้วยเหตุที่ประเภทของคำลงท้ายที่แบ่งออกตามลักษณะทางเสียงและลักษณะทางอรรถศาสตร์มีจำนวนไม่เท่ากัน ในบทนี้ผู้วิจัยจึงจะศึกษาว่า ประเภทของคำลงท้ายที่ต่างกันนี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างไรหรือไม่

เมื่อศึกษาประเภทของคำลงท้ายที่แบ่งตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ว่า มีลักษณะเฉพาะทางเสียงหรือไม่ ปรากฏว่า ประเภทของคำลงท้ายที่แบ่งตามลักษณะทางอรรถศาสตร์แต่ละประเภทไม่มีลักษณะเฉพาะทางเสียง แต่ภายในประเภทแต่ละประเภทนั้น ความหมายที่ได้จากลักษณะทางเสียงจะช่วยอธิบายคำลงท้ายแต่ละคำในประเภทเดียวกัน และในกลุ่มคำเดียวกันว่า มีความแตกต่างกัน และด้วยเหตุนี้ คำลงท้ายแต่ละคำจึงมีการใช้เฉพาะแตกต่างกันออกไป ดังจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

๖.๑ คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการขัดแย้ง คำลงท้ายประเภทนี้มีทั้งหมด ๒๐ รูปคำ คือ

๑. /lo^๕ / [ละอะ] "นี่นะ"

จากลักษณะทางอรรถศาสตร์ /lo^๕ / เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งของ ๒ ข้อความ กล่าวคือ ผู้พูดเห็นว่าข้อความที่ผู้ฟังกล่าวนั้นไม่ถูกต้อง และเป็นกรกล่าวหาผู้ฟังจึงกล่าวขัดแย้งโดยให้รูปประโยคปฏิเสธที่ลงท้ายด้วย /lo^๕ / ลักษณะความขัดแย้งนี้ จะเกิด

คู่กับลักษณะระดับเสียงต่ำ-ขึ้น ซึ่งแสดงความประหลาดใจของผู้พูด เพราะไม่ตรงกับข้อมูลเดิมที่ผู้พูดมีอยู่ นอกจากนี้ การที่ /lɔ^{~r}/ เป็นพยางค์เสียงสั้น ผู้ฟังจะทราบถึงความไม่พอใจของผู้พูด และการที่ /lɔ^r/ ลงท้ายด้วยการเปิดเส้นเสียง ยังแสดงถึงความไม่สุภาพของผู้พูดอีกด้วย กล่าวโดยสรุป /lɔ^r/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ออกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความประหลาดใจแก่ความไม่พอใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความไม่สุภาพด้วย

๒. /lɔ^{:m-}/ [ลอ] "นี่นา"

จากลักษณะทางอรรถศาสตร์ /lɔ^{:m-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งของ ๒ ข้อความ เช่นเดียวกับ /lɔ^{~r}/ และต้องปรากฏในรูปประโยคปฏิเสธ เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ลักษณะเสียงกลางระดับของ /lɔ^{:m-}/ เป็นเพียงการบอกข้อมูลที่ถูกต้องตามความคิดของผู้พูดให้ผู้ฟังรับรู้ พยางค์ที่เป็นเสียงยาวจะแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูดว่า ข้อมูลของผู้พูดนั้นถูกต้องแน่นอน และการลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงถึงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /lɔ^{:m-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ออกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูดว่า ข้อมูลที่ตนพูดนั้นถูกต้อง และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพ

๓. /lɔ^{:lf-}/ [ลอ] "นี่นา"

จากลักษณะทางอรรถศาสตร์ /lɔ^{:lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งของ ๒ ข้อความ และต้องปรากฏในรูปประโยคปฏิเสธ เช่นเดียวกับ /lɔ^{~r}/ และ /lɔ^{:m-}/ ระดับเสียงต่ำตกของ /lɔ^{:lf-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเชื่อในข้อมูลของตน พยางค์ที่เป็นเสียงแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูดว่า ข้อความของผู้พูดนั้นถูกต้องแน่นอน การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงถึงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /lɔ^{:lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ออกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูดว่า ข้อมูลที่ตนพูดนั้นถูกต้อง และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /lɔ^{:m-}/ และ /lɔ^{:lf-}/ คือ แม้ว่าทั้ง ๒ รูปคำนี้ จะมีความหมายคล้ายคลึงกันมาก แต่ต่างกันในเรื่องที่ว่า คำว่า /lɔ^{:m-}/ แสดงความสุภาพของผู้พูดในระดับสูงกว่า /lɔ^{:lf-}/ และในเรื่องของความเชื่อมั่น /lɔ^{:lf-}/ แสดงความเชื่อมั่นในระดับสูงกว่า /lɔ^{:m-}/

๔. /loːhˉ/ [ล้อ] "หน้า"

จากลักษณะทางอรรถศาสตร์ /loːhˉ/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งของ ๒ ข้อความ และต้องปรากฏในรูปประโยคปฏิเสธเช่นเดียวกับ /loːfˉ/ , /loːmˉ/ และ /loːlfˉ/ ระดับเสียงสูงของ /loːhˉ/ แสดงความประหลาดใจของผู้พูด พยางค์ที่เป็นเสียงยาวบอกรายละเอียดความรู้สึกของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด และเมื่อพิจารณาเสียงสูงร่วมกับพยางค์ที่เป็นเสียงยาวแล้ว จะแสดงว่าผู้พูดมีความประหลาดใจในระดับสูงมาก กล่าวโดยสรุป /loːhˉ/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความประหลาดใจของผู้พูดอย่างมาก และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพ

๕. /niaːhˉ/ [เนียะ] "อย่างนั้นะหรือ"

จากลักษณะทางอรรถศาสตร์ /niaːhˉ/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง กล่าวคือ ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้ฟังสั่งให้ผู้พูดกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และผู้พูดคิดว่า ผู้ฟังควรจะต้องรับผิดชอบและแก้ไขคำสั่งนั้น ลักษณะความขัดแย้งนี้เกิดกับระดับเสียงสูง ซึ่งแสดงความประหลาดใจและความไม่เห็นด้วยของผู้พูด นอกจากนี้ พยางค์ที่เป็นเสียงสั้นแสดงถึงความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงถึงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /niaːhˉ/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความประหลาดใจ, ความไม่เห็นด้วย และความไม่พอใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความไม่สุภาพของผู้พูดด้วย

๖. /niaːlˉ/ [เหนียะ] "อย่างนั้นะหรือ"

จากลักษณะทางอรรถศาสตร์ /niaːlˉ/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งเช่นเดียวกับ /niaːhˉ/ ระดับเสียงต่ำระดับของ /niaːlˉ/ แสดงถึงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว พยางค์ที่เป็นเสียงสั้นแสดงถึงความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียง แสดงถึงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป เป็นคำลงท้ายที่บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงถึงความตั้งใจจริงแถมความไม่พอใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความไม่สุภาพด้วย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /niaːhˉ/ และ /niaːlˉ/ คือ แม้ว่าทั้ง ๒ รูปคำ จะมีความหมายคล้ายคลึงกันมาก แต่แตกต่างกันในแง่ที่ว่า คำว่า /niaːhˉ/ แสดงความไม่พอใจของผู้พูดในระดับสูงกว่า /niaːlˉ/

๗. /nia:^{lf-}/ [เนีย] "อย่างนั้นหรือ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /nia:^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง เช่นเดียวกับ /nia^{h·}/ และ /nia^{l·}/ ระดับเสียงต่ำ-ตก ของ /nia:^{lf-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะทำให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว พยางค์ที่เป็นเสียงยาว แสดงถึงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการ เปิดเส้นเสียง แสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /nia:^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพด้วย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /nia^{h·}/ , /nia^{l·}/ และ /nia:^{lf-}/ คือ ทั้ง ๓ รูปคำ จะมีความแตกต่างกันในแง่ที่ว่า /nia^{h·}/ และ /nia^{l·}/ แสดงความไม่พอใจ แต่ /nia:^{lf-}/ แสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด และในแง่ของความสุภาพ คือ /nia^{h·}/ และ /nia^{l·}/ แสดงความไม่สุภาพ ส่วน /nia:^{lf-}/ แสดงความสุภาพ

๘. /ʔia^{h·}/ [เอียะ] "อย่างนั้นหรือ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔia^{h·}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง เช่นเดียวกับ /nia^{h·}/ และสามารถใช้แทนกันได้โดยไม่มีเงื่อนไข กล่าวคือ ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้ฟังสั่งให้ผู้พูดกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และผู้พูดคิดว่าผู้ฟังควรจะต้องรับผิดชอบ และแก้ไขคำสั่งนั้น ลักษณะความขัดแย้งนี้เกิดกับระดับเสียงสูง ซึ่งแสดงความประหลาดใจ และความไม่เห็นด้วยของผู้พูด นอกจากนี้ พยางค์ที่เป็น เสียงสั้นยังแสดงถึงความไม่พอใจของผู้พูดด้วย การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิด เส้นเสียง แสดงถึงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /ʔia^{h·}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความประหลาดใจ, ความไม่เห็นด้วย และความไม่พอใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความไม่สุภาพของผู้พูดด้วย

๙. /ʔia^{l·}/ [เอียะ] "อย่างนั้นหรือ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔia^{l·}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง เช่นเดียวกับ /nia^{l·}/ และสามารถใช้แทนกันได้โดยไม่มีเงื่อนไข กล่าวคือ ระดับเสียงต่ำระดับของ /ʔia^{l·}/ แสดงถึงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะทำให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว

พยางค์ที่เป็นเสียงสั้นแสดงถึงความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงถึงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /ʔia^h/ เป็นคำลงท้ายที่บอกความขัดแย้งซึ่งแสดงถึงความตั้งใจจริงแถมความไม่พอใจของผู้พูด

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /ʔia^h/ และ /ʔia^l/ คือ แม้ว่าทั้ง ๒ รูปคำ จะมีความหมายคล้ายคลึงกันมาก แต่ต่างกันในเรื่องที่ว่า คำว่า /ʔia^h/ แสดงความไม่พอใจของผู้พูดในระดับสูงกว่า /ʔia^l/

๑๐. /ʔia:^{lf}-/ [เอีย] "อย่างนั้นะหรือ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔia:^{lf}-/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งเช่นเดียวกับ /mia:^{lf}-/ และสามารถใช้แทนกันได้โดยไม่มีเงื่อนไข กล่าวคือ ระดับเสียงต่ำ-ตก ของ /ʔia:^{lf}-/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว พยางค์ที่เป็นเสียงยาวแสดงถึงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงถึงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /ʔia:^{lf}-/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพด้วย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /ʔia^h/ /ʔia^l/ และ /ʔia:^{lf}-/ คือ ทั้ง ๓ รูปคำ จะมีความแตกต่างกันในเรื่องที่ว่า /ʔia^h/ และ /ʔia^l/ แสดงความไม่พอใจ แต่ /ʔia:^{lf}-/ แสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด และในแง่ของความสุภาพ คือ /ʔia^h/ และ /ʔia^l/ แสดงความไม่สุภาพ ส่วน /ʔia:^{lf}-/ แสดงความสุภาพ

๑๑. /ʔa^h/ [อ๊ะ] "เท่านั้นเอง"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔa^h/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งของ ๒ ข้อความ กล่าวคือ ผู้พูดเห็นว่าข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้นมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นต่ำกว่าที่คาดไว้ การที่ใช้คำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังจะต้องมีความสนิทสนมกัน เสียงสูงระดับของ /ʔa^h/ แสดงความประหลาดใจของผู้พูด พยางค์เสียงสั้นเน้นความรู้สึก

ของผู้พูดซึ่งต้องการให้ผู้ฟัง เห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิด เส้น เสียง แสดงว่าผู้พูดไม่ต้องการขอโต้แย้งจากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /ʔa^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความประหลาดใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการขอโต้แย้งจากผู้ฟังด้วย

๑๒. /ʔa^hi/ [อะ] "เท่านั้นเอง"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔa^hi/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง เช่นเดียวกับ /ʔa^h/ การที่ใช้คำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังจะต้องมีความสนิทสนมกัน เสียงต่ำ-ตก ของ /ʔa^hi/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว พยางค์เสียงสั้น เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟัง เห็นว่า ข้อความนั้นสำคัญ และการลงท้ายพยางค์ด้วยการปิด เส้น เสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการขอโต้แย้งจากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /ʔa^hi/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการขอโต้แย้งจากผู้ฟังด้วย

๑๓. /ʔi^h/ [อี] "เรอ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔi^h/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง

๒ ข้อความ กล่าวคือ ผู้พูดมีความ เชื่อ เดิมซึ่งบอกความที่ตรงกันข้ามกับข้อความที่ปรากฏในประโยค และผู้พูดไม่เชื่อในข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้น การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังจะต้องมีความสนิทสนมกัน เสียงสูงระดับของ /ʔi^h/ แสดงความประหลาดใจของผู้พูด พยางค์เสียงสั้น เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟัง เห็นว่า ข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิด เส้น เสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการขอโต้แย้งจากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /ʔi^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความประหลาดใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการขอโต้แย้งจากผู้ฟังด้วย

๑๔. /ʔi^hf/ [อี] "เรอะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ʔi^hf/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง เช่นเดียวกับ /ʔi^h/ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ระดับ

เสียงต่ำ-ตก ของ $/ʔi^{-lf}/$ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความ ที่ตนกล่าว พยางค์เสียงสั้น เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟัง เห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้น เสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งจากผู้ฟัง กล่าว โดยสรุป $/ʔi^{-lf}/$ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความชัดเจน ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการข้อโต้แย้งจากผู้ฟังด้วย

๑๕. $/wa^{h-}/$ [ว่า] "เรือ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ $/wa^{h-}/$ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความชัดเจน กล่าวคือ ผู้พูดมีความเชื่อ เต็มซึ่งบอกความตรงกันข้ามกับข้อความที่ปรากฏในประโยค และผู้พูดไม่เชื่อในข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้น การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ระดับเสียงสูงของ $/wa^{h-}/$ แสดงความประหลาดใจของผู้พูด พยางค์เสียงยาวแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูดว่า ความเชื่อ เต็มที่ผู้พูดมีอยู่นั้นถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการ เปิดเส้น เสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป $/wa^{h-}/$ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความชัดเจน ซึ่งแสดงความประหลาดใจของผู้พูด และแสดงความเชื่อมั่นในความ เชื่อ เต็มของผู้พูดว่าถูกต้อง และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพของผู้พูดด้วย

๑๖. $/wa^{-l\cdot}/$ [หว่าะ] "เรือะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ $/wa^{-l\cdot}/$ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความชัดเจน เช่นเดียวกับ $/wa^{h-}/$ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ระดับเสียงต่ำของ $/wa^{-l\cdot}/$ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด พยางค์เสียงสั้น เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟัง เห็นว่า ข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้น เสียงแสดงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป $/wa^{-l\cdot}/$ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความชัดเจน ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความไม่สุภาพของผู้พูด

๑๗. $/kw^{h\cdot}/$ [เก๊ะะ] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ $/kw^{h\cdot}/$ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความชัดเจน กล่าวคือ ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ผู้ฟังกล่าว และผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกล่าวข้อความ

นั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ฟังได้กล่าวเช่นนั้นจริง ๆ จึงกล่าวขัดแย้งโดยใช้รูปประโยคคำถามที่ลงท้ายด้วย /kɔ̃^h/ การที่ใช้คำลงท้ายแบบนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ระดับเสียงสูงของ /kɔ̃^h/ แสดงความประหลาดใจของผู้พูด เสียงสั้นของพยางค์แสดงการเน้นความรู้สึกของผู้พูดที่ต้องการให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /kɔ̃^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้งของผู้พูด ซึ่งแสดงความประหลาดใจและเป็นคำลงท้ายที่แสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

๑๘. /kɔn^l-/ [ก่อน] "เซียว"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /kɔn^l-/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง กล่าวคือ ผู้พูดเห็นว่า ข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้นมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเกินกว่าที่คาดไว้ ระดับเสียงต่ำของ /kɔn^l-/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /kɔn^l-/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพของผู้พูด

๑๙. /ba-ya^l/ [ชะ-หะยะ] "ต่างหาก"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ba-ya^l/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้งของ ๒ ข้อความ กล่าวคือ ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเชื่อว่าข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้นถูกต้องแน่นอน ระดับเสียงต่ำของ /ba-ya^l/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /ba-ya^l/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้ง ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่แสดงว่าผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งจากผู้ฟัง

๒๐. /wa^{h-}/ [หว๊ะ] "ทรอก"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /wa^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความขัดแย้ง กล่าวคือ เหตุการณ์หรือการกระทำในข้อความที่ปรากฏในประโยคผิดไปจากการคาดคะเนของผู้พูด จึงกล่าวขัดแย้งโดยใช้รูปประโยคปฏิเสธที่ลงท้ายด้วย /wa^{h-}/ การที่ใช้คำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ระดับเสียงต่ำของ /wa^{h-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเชื่อในข้อความที่ตนพูด เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียง แสดงความไม่สุภาพของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเชื่อในข้อความที่ตนกล่าว กล่าวโดยสรุป /wa^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกความขัดแย้งซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความไม่สุภาพของผู้พูดด้วย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /wa^{h-}/ ในข้อ ๒๐ และ /wa^{h-}/ ในข้อ ๑๖ คือ ทั้ง ๒ คำเป็นคำคนละคำที่ไม่มีความแตกต่างทางด้านลักษณะทางเสียง แต่มีความแตกต่างกันในด้านเงื่อนไขทางความหมาย คือ ข้อ ๒๐ เป็นความขัดแย้งที่ผิดไปจากการคาดคะเนของผู้พูด ส่วนในข้อ ๑๖ เป็นความขัดแย้งเพราะความเชื่อเดิมไม่ตรงกับข้อความที่ปรากฏในประโยค

๖.๒ คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการชักชวน ขอร้อง หรืออ้อนวอน คำลงท้ายประเภทนี้มีทั้งหมด ๑๗ รูปคำ คือ

๑. /tə^{h-}/ [เต้อ] "เท้อ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /tə^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการอ้อนวอน คะยั้นคะยอ กล่าวคือ ผู้พูดได้บอกให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ผู้ฟังไม่ยอมทำ ผู้พูดจึงต้องอ้อนวอนให้ทำตาม เพราะได้กล่าวข้อความนั้นมากกว่า ๑ ครั้งแล้ว การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด เสียงสูงระดับของ /tə^{h-}/ แสดงความไม่เห็นด้วยกับความคิดหรือการกระทำของผู้ฟัง เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความ

สภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /tə^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการอ้อนวอน คะยั้นคะยอ ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง พร้อมทั้งแสดงความไม่เห็นด้วยกับความคิดของผู้ฟัง และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสภาพของผู้พูดด้วย

๒. /tə^{h-}/ [เตอะ] "เถอะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /tə^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการขอร้อง อ้อนวอน เช่นเดียวกับ /tə^{h-}/ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง เสียงสูงระดับของ /tə^{h-}/ แสดงความไม่เห็นด้วยของผู้พูดที่ผู้ฟังไม่ทำตามในสิ่งที่ผู้พูดบอก เสียงสั้นของพยางค์แสดงการเร่งรัดผู้ฟังให้ตัดสินใจทำตามที่ผู้พูดขอร้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /tə^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการขอร้อง อ้อนวอน ซึ่งแสดงความไม่เห็นด้วยกับความคิดของผู้ฟัง และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ /tə^{h-}/ และ /tə^{h-}/ คือ ถึงแม้ว่าทั้ง ๒ รูปคำ จะมีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันในแง่ที่ว่า คำว่า /tə^{h-}/ จะแสดงความอ้อนวอนมากกว่า /tə^{h-}/ และคำว่า /tə^{h-}/ จะแสดงความสภาพในระดับสูงกว่า /tə^{h-}/

๓. /le^{h-}/ [แล] "สิ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /le^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการ อ้อนวอน คะยั้นคะยอ กล่าวคือ ผู้ฟังไม่ยอมทำในสิ่งที่ผู้พูดต้องการให้ทำ ผู้พูดจึงต้องอ้อนวอนให้ทำ และได้กล่าวข้อความนั้นมากกว่า ๑ ครั้งแล้ว การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้ฟังต้องมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด เสียงต่ำ-ตก ของ /le^{h-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง และการลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /le^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการอ้อนวอน คะยั้นคะยอ ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นและความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสภาพของผู้พูดด้วย

๔. /lɛ̃ː/ [ແລ້ះ] "ล"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /lɛ̃ː/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการขอร้อง อ่อนวอน เช่นเดียวกับ /lɛ̃ːf-/ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง เสียงต่ำระดับของ /lɛ̃ː/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการ เสียงสั้นของพยางค์แสดงการเร่งรัดผู้ฟังให้ตัดสินใจทำตามที่ผู้พูดขอร้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /lɛ̃ː/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการขอร้อง อ่อนวอน ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ /lɛ̃ːf-/ และ /lɛ̃ː/ คือ ถึงแม้ว่าทั้ง ๒ รูปคำ จะมีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่จะต่างกันในเรื่องที่ว่า คำว่า /lɛ̃ːf-/ มีระดับของการอ่อนวอนสูงกว่า /lɛ̃ː/ และมีระดับของความสุภาพสูงกว่า /lɛ̃ː/

๕. /nɔ̃ːh/ [ແນ້ះ] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /nɔ̃ːh/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการชักชวน ให้ผู้ฟังคล้อยตามความเห็นของผู้พูด เสียงสูงระดับของ /nɔ̃ːh/ เป็นข้อยกเว้นที่ไม่ได้แสดงความปลอดภัยหรือความไม่เห็นด้วยของผู้พูด เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /nɔ̃ːh/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการชักชวนให้คล้อยตาม และเป็นคำลงท้ายที่แสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

๖. /nɔ̃ːf/ [ນ້ອ] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /nɔ̃ːf/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการชักชวนให้ผู้ฟังคล้อยตามความเห็นของผู้พูด เสียงต่ำ-ตก ของ /nɔ̃ːf/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่น

ในความคิดของคนว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการ เปิด เส้น เสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /nɔ̌ːf- / เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการชักชวนให้คล้ายตาม ซึ่งแสดงความ เชื่อมั่นและความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่แสดงความสุภาพของผู้พูดด้วย

๗. /kam̌ːm- / [กัม] "ท"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /kam̌ːm- / เป็นคำลงท้ายที่แสดงการขอ ร้องให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดขอร้อง เสียงกลางระดับของ /kam̌ːm- / ใช้ในการบอก ข้อมูลให้ผู้ฟังรับรู้ เสียงสั้นของพยางค์แสดงการ เร่งรัดผู้ฟังให้รีบทำในสิ่งที่ผู้พูดขอร้อง การ ลงท้ายพยางค์ด้วยการ เปิด เส้น เสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /kam̌ːm- / เป็นคำลงท้ายที่ใช้แสดงการขอร้อง ซึ่งแสดงการ เร่งรัดผู้ฟังให้รีบทำในสิ่งที่ผู้พูดขอร้อง และ เป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพของผู้พูดด้วย

๖.๓ คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการสั่งหรือตักเตือน คำลงท้ายประเภทนี้มีทั้งหมด ๘ รูปคำ คือ

๑. /kǎːl- / [กะ] "ล"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /kǎːl- / เป็นคำลงท้ายที่แสดงความหมาย ในการสั่ง ซึ่งข้อความที่ปรากฏในประโยคนั้นผู้พูดคิดว่าผู้ฟังน่าจะรู้แล้ว จึงใช้รูปประโยคคำสั่ง บอกเล่าที่ลงท้ายด้วย /kǎːl- / การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดมีอายุไล่เลี่ยกับผู้ฟัง หรือมากกว่าผู้ฟัง เสียงต่ำระดับของ /kǎːl- / แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง ปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เห็นว่า ข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการ เปิด เส้น เสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้ง ใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /kǎːl- / เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่ง ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง ปฏิบัติตามในสิ่งที่ตนต้องการ และเป็นคำลงท้ายที่แสดงว่า ผู้พูดไม่ ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

๒. /ka:^{l-}/ [ก่า] "สี"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ka:^{l-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความหมายในการสั่ง เช่นเดียวกับ /ka:^{l·}/ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดมีอายุไล่เลี่ยกับผู้ฟังหรือมากกว่าผู้ฟัง เสียงต่ำระดับของ /ka:^{l-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดยังต้องการที่จะกล่าวข้อความเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ กล่าวโดยสรุป /ka:^{l-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่น และความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ผู้พูดยังต้องการกล่าวข้อความเพิ่มเติมข้อความที่ปรากฏในประโยค

๓. /lɔ:^{m-}/ [ลอ] "อุ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /lɔ:^{m-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความหมายในการสั่ง การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดต้องมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง เสียงกลางระดับของ /lɔ:^{m-}/ ใช้ในการบอกข้อมูลให้ผู้ฟังรับรู้ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงว่าสุขภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /lɔ:^{m-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุขภาพของผู้พูดด้วย

๔. /nɔ:^{lf-}/ [เนอ] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /nɔ:^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความหมายในการสั่งอย่างอ่อน คำว่า /nɔ:^{lf-}/ สามารถลงท้ายได้ทั้งในประโยคคำสั่งบอกเล่า และคำสั่งปฏิเสธ ระดับเสียงต่ำ-ตก ของ /nɔ:^{lf-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงว่าสุขภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /nɔ:^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่ง ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นและความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุขภาพของผู้พูดด้วย

๕. /nəʊ^vlf-/ [เน่อว] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /nəʊ^vlf-/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความหมายในการสั่งอย่างอ่อน คำว่า /nəʊ^vlf-/ สามารถลงท้ายได้ทั้งในรูปประโยคคำสั่งบอกเล่า และคำสั่งปฏิเสธ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ระดับเสียงต่ำ-ตก ของ /nəʊ^vlf-/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่า ข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุขของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /nəʊ^vlf-/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่ง ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุขของผู้พูดด้วย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ /nə:^vlf-/ และ /nəʊ:^vlf-/ คือ ถึงแม้ว่าทั้ง ๒ รูปคำนี้ จะมีความหมายเหมือนกัน แต่จะมีความต่างกันในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง /nəʊ^vlf-/ จะใช้กับผู้พูดและผู้ฟังที่มีความสนิทสนมกันเท่านั้น และในเรื่องความสุข /nə:^vlf-/ จะมีระดับของความสุขสูงกว่า

๖. /nə:^m-/ [นา] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /nə:^m-/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการสั่งอย่างอ่อน หรือแสดงการดักเตือน คำว่า /nə:^m-/ สามารถใช้ลงท้ายได้ทั้งในรูปประโยคคำสั่งบอกเล่า และคำสั่งปฏิเสธ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง เสียงกลางระดับของ /nə:^m-/ แสดงว่าผู้พูดต้องการบอกข้อมูลให้ผู้ฟังรับรู้ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุขของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /nə:^m-/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่ง หรือดักเตือน ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุขของผู้พูดด้วย

๗. /na^{˥˥}/ [นะ] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /na^{˥˥}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการสั่งหรือการตักเตือนเช่นเดียวกับ /na^{˥˥}/ และสามารถใช้อำนาจได้ทั้งในรูปประโยคคำสั่งบอกเล่า และคำสั่งปฏิเสธ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟังก็ได้ เสียงต่ำระดับของ /na^{˥˥}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์แสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /na^{˥˥}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่งหรือการตักเตือน ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ไม่ต้องการข้อโต้แย้งจากผู้ฟัง

๘. /na^{˥˥}/ [หน้า] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /na^{˥˥}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการสั่งหรือการตักเตือนเช่นเดียวกับ /na^{˥˥}/ และ /na^{˥˥}/ แต่ข้อความที่ปรากฏคำว่า /na^{˥˥}/ ลงท้ายแสดงว่า ผู้พูดเคยกล่าวข้อความนั้นมากกว่า ๑ ครั้งแล้ว และสามารถใช้อำนาจได้ทั้งในรูปประโยคคำสั่งบอกเล่า และคำสั่งปฏิเสธ การใช้คำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง เสียงต่ำระดับของ /na^{˥˥}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /na^{˥˥}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการสั่งหรือการตักเตือน ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นและความตั้งใจจริงของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพของผู้พูดด้วย

๖.๔ คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการคาดคะเน คำลงท้ายประเภทนี้มีทั้งหมด ๒ รูปคำ คือ

๑. /ka^{˥˥}/ [ก้า] "กระมัง"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ka:^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการคาดคะเน คำว่า /ka:^{h-}/ สามารถลงท้ายได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า และรูปประโยคปฏิเสธ เสียงสูงระดับของ /ka:^{h-}/ แสดงการคาดคะเนของผู้พูด เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในข้อมูลของตนว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดยังต้องการที่จะกล่าวข้อความเพิ่มเติมจากข้อความที่มีอยู่ กล่าวโดยสรุป /ka:^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกการคาดคะเน ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่ผู้พูดยังต้องการกล่าวข้อความเพิ่มเติมข้อความที่ปรากฏในประโยค

๑. /ka:^{lf-}/ [ก้า] "กระมัง"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ka:^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงการคาดคะเนเช่นเดียวกับ /ka:^{h-}/ และสามารถลงท้ายได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า และรูปประโยคปฏิเสธเช่นเดียวกัน เสียงต่ำ-ตก ของ /ka:^{lf-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อในข้อความที่ตนกล่าว เสียงยาวของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในความคิดของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /ka:^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกการคาดคะเน ซึ่งแสดงความตั้งใจจริงและความเชื่อมั่นของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพของผู้พูดด้วย

๖.๕ คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายในการบอกข้อมูลใหม่ คำลงท้ายประเภทนี้มีทั้งหมด ๗ รูปคำ คือ

๑. /la^{h·}/ [ละ] "นะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /la^{h·}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอกข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ เสียงสูงระดับของ /la^{h·}/ เป็นข้อยกเว้นที่ใช้ในการบอกข้อมูล เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /la^{h·}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกข้อมูลใหม่ ซึ่งไม่ต้องการข้อโต้แย้งจากผู้ฟัง

๒. /la^h/ [ละ] "แก่วละ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /la^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอกข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ เพื่อแสดงการสิ้นสุดการกระทำที่ผู้พูดและผู้ฟังกระทำร่วมกัน เสียงสูงระดับของ /la^h/ เป็นข้อยกเว้นที่ใช้ในการบอกข้อมูล เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่าผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /la^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกข้อมูลใหม่ ซึ่งไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

๓. /na^h/ [นะ] "แหละ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /na^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอกข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ทั้งผู้พูดและผู้ฟังรู้จักบุคคล หรือสิ่งของที่กล่าวถึงในประโยค เสียงสูงระดับเป็นข้อยกเว้นที่ใช้ในการบอกข้อมูล เสียงสั้นของพยางค์เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง กล่าวโดยสรุป /na^h/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอกข้อมูลใหม่ ซึ่งไม่ต้องการข้อโต้แย้งใด ๆ จากผู้ฟัง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำว่า /la^h/ ในข้อ ๑ คำว่า /la^h/ ในข้อ ๒ และคำว่า /na^h/ ในข้อ ๓ คือ ทั้ง ๓ คำ เป็นคำคนละคำที่ไม่มีความแตกต่างกันทางด้านลักษณะทางเสียง แต่จะมีความแตกต่างกันทางด้านความหมายทางอรรถศาสตร์ คือ ข้อ ๑ ใช้ในการบอกข้อมูลเฉย ๆ ข้อ ๒ ใช้ในการบอกข้อมูลที่แสดง การสิ้นสุดการกระทำของผู้พูดและผู้ฟัง ส่วนข้อ ๓ ใช้ในการบอกข้อมูลซึ่งผู้พูดและผู้ฟังจะต้องรู้จักบุคคลหรือสิ่งของที่กล่าวถึงในประโยค

๔. /lɔ:^m/ [ลอ] "โง่งละ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /lɔ:^m/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอกข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดคิดว่า ผู้ฟังน่าจะรู้ข้อความนั้นแล้ว แต่อาจลืมหรือนึกไม่ถึง เสียงกลางระดับของ /lɔ:^m/ ใช้ในการบอกข้อมูล เสียงยาว

ของพยางค์แสดงความเชื่อมั่นในข้อความของผู้พูดว่าถูกต้อง การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิด
เส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /lo:^{m-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการ
บอกข้อมูล ซึ่งแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่บอกความสุภาพของผู้พูดด้วย

๕. /pun^{h-}/ [ปูน] "แน่ะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /pun^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอก
ข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ การที่ใช้คำลงท้าย /pun^{h-}/ แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน
เสียงสูงระดับของคำลงท้าย /pun^{h-}/ เป็นข้อยกเว้นที่ใช้ในการบอกข้อมูล เสียงสั้นของ
พยางค์ เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการ
เปิดเส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /pun^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้บอก
ข้อมูล ซึ่งแสดงความสุภาพของผู้พูด

๖. /həy^{l f-}/ [เฮีย] "เอะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /həy^{l f-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอก
ข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความหมายในทางบวก การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า
ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน เสียงต่ำ-ตก ของ /həy^{l f-}/ แสดงความตั้งใจจริงของ
ผู้พูดที่จะให้ผู้ฟังเชื่อในข้อความที่ตนกล่าว เสียงสั้นของพยางค์ เน้นความรู้สึกของผู้พูดที่จะให้ผู้
ฟังเห็นว่าข้อความนั้นสำคัญ การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด
กล่าวโดยสรุป /həy^{l f-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอกข้อมูล ซึ่งแสดงความสุภาพของผู้พูด

๗. /həy^{h-}/ [เฮียะ] "เอะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /həy^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอก
ข้อมูลใหม่ให้ผู้ฟังรับรู้ เช่นเดียวกับคำว่า /həy^{l f-}/ แต่เป็นข้อมูลที่มีความหมายในทางลบ
คำลงท้าย /həy^{h-}/ สามารถใช้ลงท้ายได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า และประโยคปฏิเสธ
การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน เสียงสูงระดับของ /həy^{h-}/
แสดงความไม่เห็นด้วยที่จะกระทำกรอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้พูด เสียงสั้นของพยางค์แสดง
ความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการ เปิด เส้นเสียงแสดงความสุภาพของผู้พูด

กล่าวโดยสรุป /həy^{h-}/ เป็นคำลงท้ายที่ใช้ในการบอกข้อมูล ซึ่งแสดงความไม่พอใจของผู้พูด และเป็นคำลงท้ายที่แสดงความสุภาพของผู้พูดด้วย

๖.๖ คำลงท้ายประเภทที่แสดงความหมายเกี่ยวกับความสุภาพ คำลงท้ายประเภทนี้มีทั้งหมด ๖ รูปคำ คือ

๑. /woy^{lf-}/ [ว้อย] "ว้อย"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /woy^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพของผู้พูด เป็นคำลงท้ายที่สามารถปรากฏได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า ปฏิเสธ คำถาม และคำสั่ง การที่ใช้คำลงท้าย /woy^{lf-}/ แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน มีวัยไล่เลี่ยกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟังก็ได้ ระดับเสียงต่ำ-ตก ของ /woy^{lf-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อหรือปฏิบัติตามข้อความที่ตนกล่าว เสียงสั้นของพยางค์แสดงความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดยังต้องการกล่าวข้อความอื่น ๆ เพิ่มเติมข้อความที่ปรากฏอยู่ในประโยค กล่าวโดยสรุป /woy^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพและความไม่พอใจของผู้พูด

๒. /woy^{lf-}/ [เว้ย] "เว้ย"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /woy^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพของผู้พูด และสามารถปรากฏได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า ปฏิเสธ คำถาม และคำสั่ง เช่นเดียวกับ /woy^{lf-}/ การที่ใช้คำลงท้าย /woy^{lf-}/ แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน มีวัยไล่เลี่ยกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟังก็ได้ ระดับเสียงต่ำ-ตก ของ /woy^{lf-}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อหรือปฏิบัติตามข้อความที่ตนกล่าว เสียงสั้นของพยางค์แสดงความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงแสดงว่า ผู้พูดยังต้องการกล่าวข้อความอื่น ๆ เพิ่มเติมข้อความที่ปรากฏอยู่ในประโยค กล่าวโดยสรุป /woy^{lf-}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพและแสดงความไม่พอใจของผู้พูด

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำ /woy^{~lf-}/ และ /wey^{~lf-}/ คือ ถึงแม้ว่าทั้ง ๒ คำ จะมีความหมายเหมือนกัน แต่จะต่างกันในเรื่องระดับความไม่สุภาพ คำว่า /woy^{~lf-}/ มีระดับของความไม่สุภาพมากกว่า

๓. /ba^{~l*}/ [บะ] "หระ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /ba^{~l*}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพของผู้พูด เป็นคำลงท้ายที่สามารถปรากฏได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า ปฏิเสธ คำถาม และคำสั่ง การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน มีวัยไล่เลี่ยกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟังก็ได้ เสียงต่ำระดับของ /ba^{~l*}/ แสดงความตั้งใจจริงของผู้พูดที่จะให้ผู้ฟัง เชื่อหรือปฏิบัติตามข้อความที่ตนกล่าว เสียงสั้นของพยางค์แสดงความไม่พอใจของผู้พูด การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /ba^{~l*}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพ และความไม่พอใจของผู้ฟัง

๔. /wa^{~h*}/ [วะ] "วะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /wa^{~h*}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพของผู้พูด และสามารถลงท้ายประโยคได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า ปฏิเสธ คำถาม และคำสั่ง เช่นเดียวกับ /ba^{~l*}/ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน มีวัยไล่เลี่ยกัน หรือผู้พูดมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้ฟังก็ได้ เสียงสั้นของพยางค์แสดงความไม่พอใจของผู้พูด เสียงสูงระดับของ /wa^{~h*}/ ช่วยเสริมความไม่พอใจของผู้พูดให้สูงขึ้น การลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียงแสดงความไม่สุภาพของผู้พูด กล่าวโดยสรุป /wa^{~h*}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความไม่สุภาพ และความไม่พอใจของผู้พูด

ข้อสังเกตเกี่ยวกับ /ba^{~l*}/ และ /wa^{~h*}/ คือ ถึงแม้ว่าทั้ง ๒ คำ จะมีความหมายเหมือนกัน แต่จะต่างกันในเรื่องระดับของความสนิทสนม คำว่า /ba^{~l*}/ จะใช้กับผู้พูดผู้ฟังที่มีความสนิทสนมกันมากกว่า /wa^{~h*}/

๕. /khap^h/ [หับ] "ครบ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /khap^h/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความสุภาพของผู้พูด สามารถลงประโยคได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า คำถาม และปฏิเสธ การใช้คำลงท้าย /khap^h/ แสดงว่า ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด หรือมีสถานภาพทางสังคมเท่ากัน แต่ไม่สนิทสนมกัน คำว่า /khap^h/ เป็นคำยกเว้นที่ใช้ในการแสดงความสุภาพ เพราะถึงแม้ว่า จะมีระดับเสียงเป็นเสียงสูง และลงท้ายพยางค์ด้วยการปิดเส้นเสียง ก็ไม่ได้แสดงความหมายในทางประหลาดใจ และความไม่สุภาพของผู้พูด

๖. /caw^{hf}/ [เจ้า] "คะ, ค่ะ"

ตามลักษณะทางอรรถศาสตร์ /caw^{hf}/ เป็นคำลงท้ายที่แสดงความสุภาพของผู้พูด เป็นคำลงท้ายที่สามารถลงท้ายได้ทั้งในรูปประโยคบอกเล่า คำถาม และปฏิเสธ การที่ใช้คำลงท้ายคำนี้แสดงว่า ผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าผู้พูด หรือมีสถานภาพทางสังคมเท่ากัน แต่ไม่สนิทสนมกัน เสียงสูง-ตก ของ /caw^{hf}/ แสดงความสุภาพของผู้พูด และการลงท้ายพยางค์ด้วยการเปิดเส้นเสียงก็แสดงความสุภาพของผู้พูดด้วย

จะเห็นได้จากการศึกษาข้างต้นว่า ความหมายและการใช้คำลงท้ายในภาษาเชียงใหม่ นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะ ๒ ประการคือ ลักษณะทางอรรถศาสตร์ และลักษณะทางเสียง ลักษณะทั้ง ๒ ประการนี้ จะมีความสัมพันธ์กันคือ ลักษณะทางอรรถศาสตร์บอกความหมายหลักของคำลงท้าย ส่วนลักษณะทางเสียงเป็นส่วนประกอบช่วยให้เห็นความหมายย่อย และช่วยอธิบายความแตกต่างของคำลงท้ายโดยเฉพาะคำลงท้ายที่มีการแปรรูปคำได้ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ลักษณะทางเสียงนั้นสามารถบ่งความแตกต่างของคำลงท้ายที่มีความหมายทางอรรถศาสตร์ประเภทเดียวกันว่า อาจมีความแตกต่างกันในแง่ของการแสดงความไม่พอใจ การแสดงความเชื่อมั่นของผู้พูด ความสุภาพ หรือความไม่สุภาพ เป็นต้น ทั้งนี้ จึงกล่าวได้ว่า ลักษณะทางอรรถศาสตร์และลักษณะทางเสียงนั้นต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ในการช่วยเสริมความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น